

Информация за работата на Окръжния комитет на Отечествения фронт в Кюстендилски окръг сред циганското население

Кюстендил, [след 15 септември 1967 г.]

В окръга живеят 4,815 цигани, от които 2,996 в Кюстендил, 1,007 в Станке Димитров, 157 в Крайници, 155 в Сапарева баня. Този брой съставлява 2.07% от общия брой на населението в окръга. В организациите членуват 54% от избирателите. По-добре е решен този въпрос в гр. Кюстендил, където този процент е 56%.

В окръга са изградени три комисии за работа сред циганското население: една към Окръжния комитет на Отеч. фронт и по една към градските комитети на Отеч. фронт в Кюстендил и Ст. Димитров.

В комисията към Окр. к-т на Отеч. фронт влизат секретарите на двата градски комитета, секретаря отговарящ за жените и женоотговорничката при Окр. к-т на Отеч. фронт, председателите на кварталните комитети от двата града и една лекарка.

Градските комисии се състоят от шест души. Те съдействат активно за решаване на въпросите по хигиенизирането и благоустрояването на районите за издирване и настаняване на работа на неработещите, за издирване и прибиране в училищата подлежащите на обучение деца, за набиране на ученици за интерната в с. Дойно Уйно и др., като по отделни въпроси организират проверки, правят предложения. Комисиите не са се превърнали обаче още в действени помощници на комитетите за разнообразяване и подобряване на работата сред циганското население. В тяхната дейност съществува стихийност и неплановост.

Непрекъснато се увеличават участниците на циганското население в материалното производство. В гр. Станке Димитров, Сапарева баня и Крайници, въпроса за настаняване работоспособното циганско население на работа е почти решен.

По труден е въпроса за настаняване на постоянна работа в гр. Кюстендил, където има повече незаета работна ръка. Отчасти този въпрос се решава през летния сезон, когато по-голяма част от не заетата работна ръка се поглъща от ДКК Кюстендил и Копиловци. Най-много цигани работят в предприятията на Тютюнева промишленост, Комунални услуги за поддържането на линиите, обувния завод Кюстендил и други.

Въпреки съществуващите трудности, под непосредствените усилия на партията и

под влиянието на трудовите колективи много от работещите цигани в материалното производство дават съзнателно повече труд за изпълнение на производствените задачи и планове, усвояват различни професии като шофьори, лекари, огняри и др. израснаха като добри производственици, общественици: Сали Барямов - фрезист ударник в Транспред, Есма Илиева Метова - ударничка в тютюневата промишленост, Мето Яшаров - майстор огняр в Галенова фабрика, член на БКП и представител на низова организация, Тома Скенделов - лекар завоювал паспорта на трудова слава, съветник, Стоян Метов, Аго Демиров, Георги Методиев, Салка Бекирова - работнички в тютюнева промишленост, Пенка Асенова и Славка Димитрова производственици в ДИП "Мереж" всички от Станке Димитров.

Дълъг е списъка на добрите и съзнателните производственици от гр. Кюстендил. Само в ДП "Тютюнева промишленост" работят над 130 цигани. Мнозинството от които са старателни и трудолюбиви производственици. Пример в това отношение са Донка Даринова, Вита Осева, Петие Ремизиева, Василка Борисова, Любчо Сюлейманов, Ислям Юнузов, Стоян Ефтимов - всички от "Тютюнева промишленост". Добре работят и Йордан Георгиев, Дуке Шевастов от мина "Бистрица", Троян Таков, Първан Рахинов и Лукан Трайчев от ж. п. поддържане и други.

Като добри общественици израснаха Асен Ефтимов, Зафир Веселов, Борил Методиев, Мартин Фератов, Мустафа Исмаилов, Гуга Барчова, Благой Стоименов и др.

Скитничеството е напълно изживяно.

В центъра на вниманието на комитетите и организациите на Отечествен фронт сред циганското население през последните няколко години стоеше и стои въпроса за благоустрояването и хигиенизирането на населените места, домовете и дворовете. На лице е общ стремеж към построяването на нови дворове, към озеленяване на дворовете и обзавеждане на същите. По-успешно се реши този въпрос в гр. Кюстендил. Градския народен съвет раздаде и продължава да раздава много парцели срещу минимално заплащане, на които изникнаха светли и удобни много къщи. В тези части на квартала се оформят хубави улици, строят се отходни места, ограждат се и се озеленяват дворовете. Това не може да се каже за старта част на квартала, където къщите са стари, малки, строени без план. По инициативата на кварталния комитет на Отеч. фронт в квартала са организирани и проведени не-малко трудови дни. За почистване и благоустрояване на същия. Такива се организираха и в чест на Шестия конгрес на Отеч. фронт и 25 години от създаването му, в чест на 23 годишнината от създаването на Деветосептемврийското въстание.

Добре се решават тези въпроси в квартал "Братя Ценови" гр. Станке Димитров, където от 81 домакинства, 61 са построили къщи след девети септември, всички са електрифицирани и 66 радиофицирани и т.н. Само 11 семейства живеят в стари схлупени, подлежащи на срутване къщички. Зле стои въпросът с благоустрояването и хигиенизирането на циганските квартали "Моструков 2" и "Спартак 2", където липсва вода, пътища, канализация. Тук се строи не планирано и лошо, поради това, че районите са извън регулационния план на града. Не е решен въпроса и за даване на минимални цени на парцела от ГНС за жилищно строителство.

В решението на тези въпроси не направи необходимото и Окръжната и градските комисии за работа сред циганското население.

През последните няколко години се по-добре се насочват усилия на комитетите и организациите на Отечествения фронт в районите където живее циганско население към подобряване и разнообразяване на политикопросветната и културно-масова работа за повишаване на политическо съзнание и култура на циганите. Полагаха се грижа за включване на повече цигани в просветните звена на Отеч. фронт. В Ст. Димитров, Сап. баня и Крайници те участвуват в просветната година заедно с българите. В гр. Кюстендил бяха изградени през 1966-1967 просветна година 8 читателски групи с... участници или...от членовете на Отеч. фронт повишаваха своите знания. За пропагандисти бяха определени учители от квартално училище.

В просветните звена наред с въпросите свързани с икономическата политика на партията, с комунистическо възпитание на новия човек се изнасяха и беседа за вредата от раните бракове, многодетството и т.н.

По-голямо внимание отделяха комитетите и ръководствата и на организиране, и провеждане на просветни събрания в кварталните и низови организации в резултат на което през 1966-1967 година бяха проведени и редица интересни събрания за разясняване решаване на деветия конгрес на БКП, решения на шестия конгрес на Отеч. фронт посветени на 25 годишнината и т. н. Проведоха се събрания за събития в Близкия Изток по въпросите за комунистическото възпитание на подрастващото поколение. Например квартал "Братя Ценови" през 1966-1967 година са проведени над 12 общо-квартални събрания с лектори от градската лекторска група. Освен това в низовите организации са проведени по под 5 събрания по различни въпроси .

В квартала в гр. Кюстендил само през м. май се проведоха общо-квартални събрания на Отеч. фронт за разясняване решенията на Шестия конгрес, за 25 годишната от създаването на Отеч. фронт за империалистическата агресия в Близкия

Изток.

Трябва да кажем обаче, че в нашата политикопросветна работа сред циганското население съществува сериозни слабости. На първо място малък е обхвата в просветните звена. На страни от просветните събрания пък е от другите инициативи стоят много цигани и циганки, които не прекрачват прага на клубовете и салоните. В гр. Кюстендил създадени дразги между учителите и кварталния комитет се отразиха отрицателно върху работата на просветните звена. Едни започнаха занимания доста късно, а други не завършиха успешно към отстраняване на съществуващите слабости в това отношение са насочени усилията на градските и квартални комитети, сега в подготовката на новата просветна година освен изградените звена във всички низови организации изградена е лектория на педагогическа тематика. За лектория в същата, освен учителите ще се ангажират и лекари педиатри.

Постигнати са известни успехи в разнообразяване културно-масовата работа сред циганското население. Търсят се и се провеждат нови и по-интересни форми на въздействие върху съзнанието на циганското население.

Кварталния комитет и читалището в циганския квартал в гр. Кюстендил организираха и проведоха интересна вечер на първенците в труда. Дни на ред те издирваха по предприятия най-добрите, ударниците. Направиха и табло със снимки и постижения на първенците, на вечерта присъстваха представители на отделни предприятия, които връчиха награда на най-добрите производственички.

Проведе се и среща с циганите активни борци против фашизма /на брой 3-ма в квартала/ на срещата присъстваха и двамата Окръжни съветници, също активни борци, които разказаха спомени за героичната антифашистка борба на населението от Кюстендилският край.

Съвместно с народното читалище в квартала бяха организирани две срещи с млади цигански поети, едната от които с Усин Кирим. Среща с млади цигани поети беше проведена и в гр. Станке Димитров. На нея самодейци от циганския квартал гр. Кюстендил гостуваха и изнесоха литературно-музикална програма.

Интересни мероприятия ще се проведат през м. октомври посветени на 50 годишнината от победата на Великия Октомври. За целта комитетите имат разработени и приети планове в които се предвиждат срещи с граждани посветили Съветския съюз, събрания, седенки, тематични кинолектория, трудови инициативи.

Комитетите и организациите на Отеч. фронт сред циганското население и изградените към тях комисии и активи за работа сред жените полагат сериозни усилия

за привличането на повече жени в дейността на Отечествения фронт. За изпълнението на тази важна и не-лека задача ни спомогна опита на жените циганки от гр. Видин. Окръжния комитет на Отеч. фронт с циганските активни в двата града в това число и жени активистки организира екскурзия до гр. Видин и изучаване на техния опит. Веднага след това се проведеха съвещания с активни в Кюстендил и Ст. Димитров и се проведеха мероприятия. Изградиха се нови комисии по хигиенизирането и благоустрояването, по възпитанието на децата, организираха се събития и седенки с жените, беше приет и призива на жените циганки от Видин. В отговор на него се проведеха редица мероприятия за повишаване на съзнанието и културата на циганките, като събрания, седенки и беседи. На лице е съревнование по между им, по подреждане и благоустрояване на дворове и домове. Готвят се и ще се проведат интересни мероприятия посветени на 50 годишнината, като срещи със светски граждани, събрания с беседа за участието на съветските жени в Октомврийската революция и строителството на социализма и комунизма. За повишаване битовата култура на жените циганки в квартала в гр. Кюстендил изградихме курс по кройка, шев и домоуредба. Същият се посрещна с много голям интерес и желание за участие, но не завърши работата поради редица трудности. На първо място не можахме да се преборим с трудността да се намери подходящо помещение. Поради липсата на всякакви други възможности курса започна работа в част от коридора на училището, където децата учат на три смени. През м. ноември ще се опитваме отново да продължим работата.

Всички деца подлежащи на задължително обучение през новата просветна година са приети в училищата. През учебната 1967-1968 година в първи клас са приети 159 циганчета. От четвърти до седми клас са записани и се учат 362 циганчета. В средни учебни заведения продължават образованието си 15 ученика. Само четирима са завършили средно образование. В момента само един младеж от гр. Кюстендил продължава образование си във Висше учебно заведение. Прояви на национализъм няма. Все още не решени въпроса по 258 постановление има. Особено наложително е разрешаването на въпроса за даване на парцели на ниски цени в гр. Станке Димитров, водоснабдяване, канализация на циганските райони.

Наред с положителното в дейността на комитетите и организациите на Отечествения фронт сред циганското население постигнатото е все още недостатъчно. Съществуват редица слабости в цялостната дейност на комитетите и ръководствата на нивовите организации като липса на достатъчно инициативност, стихийност.

Недостатъчно настойчивост в подготовката и провеждането на мероприятията. За

отстраняването не направиха необходимото и комисиите за работа сред циганското население към окръжния и градските комитети на Отечествения фронт. Бюрото на Окръжния комитет възнамерява до края на 1967 год. на разширено съвещание с циганския актив от окръга да направи преценка как се изпълняват решенията на Шестия конгрес на Отечествения фронт от циганите и набележи мероприятия за по-нататъшно подобряване на работата. А на заседание на бюрото до края на м. октомври ще се направи преценка на работата на комисиите за работа сред циганското население.

Предлагаме националния съвет на Отечествения фронт да организира постоянно школа с отделни смени за жени и мъже за обучение на циганския актив като прави това за българомохамеданите.

Комисиите по малцинствените въпроси да организира по-често /ежегодно/ семинари и съвещания за обмена на опит по работата на Отечествения фронт сред циганското население.

Окръжен комитет на ОФ

ДА-Кюстендил, ф. 662 , оп. 1, а. е. 37 л.20-25